

[Erik Eriksen.]

me ethvert ønske om lønforhøjelse. Det blev lejerne, der kom til at betale. Den alt for store igangsætning af offentligt og offentligt støttet byggeri tydede i virkeligheden på meget ringe forståelse for det økonomiske livs love. Jeg tror ikke, at jeg røber nogen hemmelighed ved at sige, at denne ringe forståelse har været særdeles livskraftig. Boligministeren har haft ganske overordentlig svært ved at se, hvor stor en del af vore økonomiske vanskeligheder der stammede fra byggesektoren.

Nu ville det ikke være rimeligt, hvis jeg undlod at påpege, at de radikale økonomiministres manglende overblik eller politiske svaghed bærer en meget stor del af ansvaret for regeringens ulykkesbringende politik. Det var dog dem, der fremfor nogen havde pligt til at råbe gevalt i tide. Men de svigtede begge.

Det er karakteristisk for regeringens holdning til byggeriet og til dets placering i økonomien, at da nationalbanken gennemførte den seneste diskontoforhøjelse for at hindre vor økonomi i at løbe af sporet, svarede regeringen med forhøjelser i den offentlige støtte for derved at hindre en formindskelse af byggeriets omfang.

Jeg mener, at det, der er sket på dette område, må være en meget kraftig lærestreg. En anden sag er det så, at indkomstudviklingen i sig selv nu skaber problemer. Det er noget, vi kan se i alle landene omkring os. Det gælder både Norge, Sverige, England, Vesttyskland, Schweiz og Frankrig, og i de seneste måneder har problemet meldt sig med en vis styrke også i USA, som endnu er et stykke fra at have det, man kalder fuld beskæftigelse.

Som et vigtigt led i dette problem har vi lønreguleringen ved hjælp af et pristal med skatter. Det har gang på gang vist sig at gøre det vanskeligt eller helt umuligt på dette grundlag at føre en rationel politik.

Vi har derfor kunnet lære af disse år, at vi snarest muligt måtte finde frem til veje, så at indkomsterne ikke stiger stærkere end produktionen, eller — hvis det skal udtrykkes lidt mere beskedent —: at vore omkostninger i hvert fald ikke stiger stærkere, end tilfældet er i de lande, som betyder mest for vor udenrigshandel.

Det må også ind i billedet, at statens finanser så åbenbart har medvirket til, at vore økonomiske vanskeligheder er blevet så store. År for år er statens udgifter steget, og særlig galt var det i sidste finansår, 1961-62, da statens udgifter steg med omkring ved en fjerdedel. Vel har vi kun én Bomholt, men jeg må sige, at andre højtærede ministre bestemt heller ikke har været sinker, når det gjaldt om at belaste den offentlige økonomi med nye udgifter.

Når jeg siger dette, er der måske en og anden, som tænker, at jeg hermed giver udtryk for en i bred almindelighed fjendtlig indstilling over for offentlige udgifter. Det er imidlertid helt forkert. Jeg er fuldt ud klar over, at der i de kommende år vil kræves meget store udgifter til undervisning, veje, hospitaler, sociale områder, forsvar og andre af samfundets fællesformål. Men det, jeg ønsker at understrege, er, at det er halsløs gerning at ville have alt på én gang. Den langsomme vækst i landets økonomi i store dele af efterkrigsårene har naturligvis bevirket, at der er store udækkede behov, der trænger sig på. Det gælder dog nogenlunde for staten, som det gælder for den enkelte: ønskerne er talløse, men økonomien sætter snævre grænser for, i hvor høj grad disse ønsker kan imødekommes. Men den økonomiske udvikling fortæller os altså, at ønskerne i hvert fald ikke kan opfyldes uden en forudgående opsparing.

På statens område har man et indtryk af, at næsten alle ønsker helst skulle opfyldes med det straks. Taget for sig kan der sikkert gives overbevisende argumenter for hvert eneste ønske, men ønskernes samlede sum har altså ikke været forsvarlig. Jeg tror, det er professor Hoffmeyer, som har udtrykt kendsgerningerne på denne, som jeg synes, træffende måde. For det er jo nemlig sagen: hvis den enkelte og staten skal opretholde en sund økonomi, må overvejelserne af, om denne eller hin udgift er uopsættelig eller blot såre ønskelig, præges af en helhedsvurdering. Og først nu på det sidste er altså regeringen tvunget ind på denne vej.

Der er andre forskelle i statens og den enkeltes økonomi. En af dem er, at statens indtægter ikke kan stå i noget direkte forhold til indsatsen. Staten har derfor ikke det samme økonomiske pres, som f. eks.